

Naturskyddsföreningen Solna-Sundbyberg

Solna och Sundbyberg, 31 augusti 2017

Naturskyddsföreningen Solna-Sundbyberg välkomnar att Sundbybergs kommun tagit initiativ till att bilda ett naturreservat vid Lötsjön-Golfängarna. Precis som kommunen framhåller finns två viktiga syften med att inrätta ett naturreservat på platsen. Det ena är att långsiktigt tillgodose behovet av rekreation och friluftsliv i en växande storstad. Det andra är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer och främja biologisk mångfald. Här är föreningens kommentarer till samrådsförslaget (STN-0327/2017):

1. Reservatsgränserna

Lötsjön är Sundbybergs enda insjö, utöver Mälaren. Sjön är grund och näringsrik och rinner ut i Brunnsviken, via Råstasjön i Solna. Sjön ligger i det välanvända rekreations- och promenadområdet Golfängarna, med Centrala Sundbyberg i söder, Hallonbergen i norr, Ör i nordost och Duvbo i väst.

Även om kommungränsen formellt skiljer Lötsjön-Golfängarna och Råstasjön vid Sjövägen är områdena ur biologisk synpunkt sammanhängande, och de båda sjöarna med omgivande park- och naturmark utgör tillsammans ett litet och sårbart ekosystem med stora natur- och rekreationsvärden. För många boende i de båda snabbt expanderande kommunerna är området också att betrakta som ett och detsamma och det löper en sk "Hälsans stig" på ca fem kilometer runt de båda sjöarna.

Naturskyddsföreningen har följande synpunkter på reservatsgränserna, så som de är dragna i samrådsförslaget:

- I sydöst bör all mark upp till bebyggelsen på Ateljévägen inkluderas. Rovfågeln duvhök (*Accipiter gentilis*) häckar i den branta skogsbacken mellan södra Råstabäcken och Ateljévägen och detta område behöver permanent skydd från framtida exploatering.
- I nordöst anser vi att det gröna stråket mellan Ursviksvägen och Sjövägen (hela sträckningen av Norra Råstabäcken/Madenbäcken) och omkringliggande mark behöver ingå. Marken är viktig att inkludera med tanke på att den ligger invid Råstasjön och utgör den enda kvarvarande länken till Järvakilen för både Råstasjön i Solna och Golfängarna i Sundbyberg. Här häckar ett flertal värdefulla fåglar som näktergal, kärrsångare, gärdsmyg, stjärtmes, mindre hackspett och gröngöling. Invid bäcken och våtmarken finns även ett antal unika kärlväxter och närheten till den artrika Råstasjön påverkar området positivt. De båda områdena kompletterar varandra genom att Norra Råstabäcken med sina fuktängar, ädellövskogspartier och kärr delvis består av andra naturtyper än de som finns vid Råstasjön. Som en utveckling av reservatet skulle Norra Råstabäcken, när den är sanerad, kunna dras om och ges en slingrande bana. Viltvatten, kärr och smådammar kan skapas och fladdermusholkar och häckningsplattformar anläggas.

Naturskyddsföreningen Solna-Sundbyberg anser att Norra Råstabäckens/Madenbäckens långsiktiga skydd enbart kan tillgodoses genom att inkluderas i naturreservatet.

I Översiktsplanen för Sundbyberg (s. 41) står följande: "Sundbybergs stad bedömer att en ny bussgata i östra Ör skulle möjliggöra förbättrade kollektivtrafikkopplingar till Arenastaden i Solna." Naturskyddsföreningen är positiva till kollektivtrafik, men avråder från anlägga en bussgata rakt genom ett känsligt naturområde. Nya vägar medför alltid inducerad trafik, buller, luftföroreningar och skapar ytterligare barriäreffekter. Naturskyddsföreningen motsätter sig än fler hårdgjorda ytor i det redan hårt belastade området mellan Råsta- och Lötsjön. Här behöver infiltrationen istället förbättras, med tanke på att regn ofta skapar översvämningar. Vi vill inte heller att området ska belastas av fler tunga motorfordon som stör människor och djur. Naturskyddsföreningen vill istället att Sundbyberg genomför åtgärder som förstärker resiliensen och den gröna kilen, se förslagen om trädplantering, anläggning av dammar och ekodukt nedan.

2. Skötselplanen

Naturskyddsföreningen är positiva till den ambitiösa och konkreta skötselplanen för området. Vi skulle dock vilja betona att det kan vara nödvändigt att i ännu högre grad än det som föreslås i samrådsförslaget nyplantera buskar och träd. Detta inte minst för att förstärka områdets resiliens inför framtida klimatförändringar. Ängsplanteringarna som redan påbörjats i området är viktiga och kan ytterligare utökas för att främja biologisk mångfald och gynna de pollinerande insekternas livsmiljö. Insektshotellen kan också bli fler, och gärna förses med informationsskyltar för allmänheten.

En särskilt viktig åtgärd som tas upp i samrådsförslaget är att öppna kulverteringen av Södra Råstabäcken så att vattnet kan gå i öppen dager hela vägen fram till Råstasjön. Naturskyddsföreningen anser att denna åtgärd är central för området som helhet, eftersom en öppen porlande bäck hela vägen ner till Råstasjön vore värdefull ur såväl natur- som rekreationssynpunkt. Invid denna bäck skulle vi gärna se ett Naturum, se nedan.

3. Ytterligare förslag: Våtmarker, groddammar, ekodukt och Naturum

För att skapa spännande miljöer för friluftsliv och förstärka de biologiska värdena vid Golfängarna och Löt har Naturskyddsföreningen några ytterligare förslag på konkreta igångsättningsåtgärder som också skulle kunna föras in i skötselplanen:

Dammar är viktiga för flera rödlistade arter och anlagda våtmarker finns i flera naturreservat, även i storstadsområden.¹ Våtmarker är viktiga för Sveriges vattenförsörjning, förbättring av vattenkvalitet och främjar den biologiska mångfalden. I en större forskningssammanställning utförd av Mistra EviEM visades att anlagda eller restaurerade våtmarker är effektiva för att ta bort fosfor och kväve ur vatten.²

¹ Se exempelvis det tätortsnära naturreservatet Judarskogen i Bromma.

² I snitt tar våtmarker bort 40% av fosfor och kväve, se <http://www.eviem.se/>

En damm med grodor, paddor och salamandrar fyller dessutom en viktig pedagogisk funktion och främjar upplevelse- och rekreationsvärden i ett naturreservat. En större och ett par mindre groddammar skulle kunna skapas invid Norra Råstabäcken och bort mot Sjövägen. För att förstärka den gröna kilen är det önskvärt att Solna anlägger en damm eller våtmark på andra sidan, i anslutning till naturreservatet vid Råstasjön. Det är möjligt att söka bidrag via EU:s landsbygdsprogram för anläggning och restaurering av dammar³.

Judarskogens grod- och salamanderdamm är välbesökt av skolklasser och andra året om

En **Ekodukt** skulle kunna placeras i områdets norra del, ovanför Madenbäcken. Utöver fågel, salamander och groda finns en hel del däggdjur som rör sig i området. Med en ekodukt skulle rävar, rådjur, hare, fladdermus och grävling få en trygg passage över Sjövägen samtligt som man med träd- och buskplantering kan förstärka sambanden mellan växterna i de båda kommunerna. Man kan också bygga ekodukter så att människor kan passera, något som planeras i Stockholms stad.⁴

Naturum⁵ - besöks- och informationscentrum i anslutning till naturreservat – kan fungera som en inbjudande port till naturen och friluftslivet. Ett Naturum vid Löt-Golfängarna placeras lämpligen vid kommungränsen vid Södra Råstabäcken/Råstasjön. Här kan besökarna få en helhetsupplevelse av områdets växter, fåglar, grod- och däggdjur, rekreationsvärden och historia. Här kan de båda kommunerna Solna och Sundbyberg i samarbete ordna utställningar och särskilda aktiviteter för barn och äldre.

4. Tillgänglighet och skyltning

Naturskyddsföreningen Solna-Sundbyberg välkomnar skötselplanens fokus på tillgänglighet för alla besökare.

För Naturskyddsföreningen Solna-Sundbybergs styrelse,

Linda Bell och Florian Reitmann

³ Stödet beviljas upp till 100% av kommunens kostnader och söks via EU:s landsbygdsprogram som i Sverige administreras av Jordbruksverket, se jordbruksverket.se

⁴ Stockholm stad planerar fem ekodukter, bland annat i Akalla, Bromma och Farsta: <http://www.stockholmdirekt.se/nyheter/har-vill-stockholm-bygga-fem-ekodukter/repqeelieypZbLSNo5icWib16pIHg/>

⁵ I Sverige är Naturum ett registrerat varumärke, inrättat av Naturvårdsverket.